

ЕКОНОМСКИ ИНСТИТУТ
ECONOMICS INSTITUTE

1947

2012
International
Year of
Co-operatives

DRUGI POLJOPRIVREDNI FORUM

HRANA ZA EVROPU

U SUSRET NOVOJ STRATEGIJI RAZVOJA AGROPRIVREDE SRBIJE

Subotica, 11–13. oktobar 2012.

PANEL 5: ZADRUGARSKO POPODNE STRATEGIJA RAZVOJA ZEMLJORADNIČKOG ZADRUGARSTVA

Prof. dr Zorka Zakić, predsednica Nacionalnog saveta za obeležavanje
2012 Međunarodne godine zadruga

Prof. dr Miladin M. Ševarlić, predsednik Zadružnog pokreta

Sadržaj

1. Bogata tradicija
2. Usponi i padovi u prošlosti
3. Srpska jedinstvenost u sadašnjosti
4. Nedefinisano uloge zadrugarstva u razvoju poljoprivrede i sela
5. Orijentacija ka budućnosti: predlozi iz Strategije
6. Zaključak

1. Bogata tradicija

prvobitna akumulacija kapitala u poljoprivredi i na selu

- 1846 – Bački Petrovac
- 1870 – Beograd, Pančevo, ...
- 1894 – Vranovo
- 1895 – Glavni savez srpskih ZZ
- 1895 – Suosnivači MZS – ICA

2. Usponi i padovi u prošlosti

- 1 faza: od pojave prvih zadruga do drugog svetskog rata
- 2 faza: od 1945. do kraja 1980-ih
- 3 faza: od početka 1990-ih do danas

3. Srpska jedinstvenost u sadašnjoj fazi razvoja ZZ

- Dominacija društvene svojine u kapitalu zadruga
- Zadružna imovina nije u vlasništvu zadruga ni zadrugara
- Kvazi zadruga
- Privatizacija zadružne imovine u društvenoj svojini
- Odsustvo veće samokontrole (zadružna revizija)
- U tranziciji nije korišćen zadružni model privatizacije
- Izuzetost iz postupka restitucije zadružne imovine (1953. do danas)

4. Nedefinisiranost uloge zadrugarstva u razvoju poljoprivrede i sela

- Sedam nacрта zakona o zadrugama
- Podržavljenje zadružne imovine u stečajevima
- Poruka i pouka odluke Ustavnog suda (2012)
- Izopštenost zadružnih saveza iz definisanja mera agrarne i ruralne politike
- Apstinencija ZSS iz aktivnosti COOPS Europe i ICA
- Centralizacija zadružnih saveza u Vojvodini i Srbiji
- Izopštenost zadruga-RPG kao korisnika subvencija i podsticaja
- Zatvorenost novih zadruga – nepoštovanje obeležja zadružnog identiteta

5. Orijentacija ka budućnosti: predlozi iz Strategije

- Zakonodavna regulativa: postojeća i očekivana
- Restukturiranje zadruga i zadružnih saveza
- Međuzadružna saradnja – izuzetak umesto pravilo
- Regulisanje imovinskih problema u zadrugarstvu
- Finansiranje zadruga i mogućnosti dokapitalizacije (nenominovani zadružni kapital)
- Uvođenje i primena informaciono-komunikacionih tehnologija u zadrugama
- Reafirmacija srpskog zadrugarstva u međunarodnom zadružnom pokretu

6. Zaključak

- Bogata, ali neiskorišćena prošlost
- YU model kao posebni zadružni eksperiment
- Tranzicija - kontinuitet nerazumevanja zadrugarstva
- Demografske i proizvodno-ekonomske posledice antizadružne politike u poljoprivredi i selu Srbije
- Neminovnost reforme zadružnog zakonodavstva i zadružne prakse
- Nužnost operacionalizacije Strategije razvoja zemljoradničkog zadrugarstva u Srbiji

DRUGI POLJOPRIVREDNI FORUM

HRANA ZA EVROPU

U SUSRET NOVOJ STRATEGIJI RAZVOJA AGROPRIVREDE SRBIJE

Subotica, 11–13. oktobar 2012.

Hvala na pažnji!

Prof. dr Zorka Zakić

zakic@yahoo.com

Prof. dr Miladin M. Ševarlić

milsevar@eunet.rs